

Nr 53*Utlåtande i anledning av väckta motioner om försäljning till allmänheten av statens aktier i LKAB, m. m.*

(5:e avd.)

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Per-Olof Hanson* och *Holmberg* (I: 507) samt den andra inom andra kammaren av herr *Magnusson* i Borås *m. fl.* (II: 618), har hemställts, att riksdagen måtte 1. besluta att av statens till ca 479 milj. kr. uppgående innehav av aktier i LKAB aktier till ett nominellt belopp av 228 milj. kr. skall erbjudas allmänheten i valörer på 50 kr. per aktie till en emissionskurs, motsvarande ett pris av 225 kr. för varje sådan aktie, och i övrigt på i motionerna angivna villkor, varvid särskilt tillses att köpare av lägre antal aktier skall äga förtur vid övertäckning och att en bred spridning av aktieköpen bland allmänheten vinnes; 2. besluta, att försäljningen under budgetåret 1963/64 bestämmes till nominellt 100 milj. kr., motsvarande ett emissionsbelopp av 450 milj. kr.; 3. bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de förberedelseåtgärder som emissionen erfordrar, varvid särskilt hör beaktas vad i motionerna anförts i fråga om valordning för bolaget samt om möjligheterna att stimulera allmänheten att disponera överskjutande skatt för placering i aktier i LKAB, utbudna av staten; 4. i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning av lämpliga former för försäljning av aktier i statliga företag till allmänheten utöver försäljningen av aktier i LKAB, varvid särskilt beaktas att sådana former för aktieförsäljningen ordnas, som garanterar en bred spridning av aktierna bland allmänheten och som kan vara ägnade att främja det långsiktiga sparandet.

Beträffande motiveringen för ifrågavarande förslag får utskottet hänvisa till motionen II: 618.

Utskottet vill erinra om att frågan om beslut om försäljning till allmänheten av statens aktier i LKAB varit föremål för riksdagens prövning under de senare åren utan att föranleda någon åtgärd. Under hänvisning härtill och då några nya skäl icke anförts till stöd för de nu ånyo framställda yrkandena i ämnet får utskottet avstyrka de ifrågavarande motionerna såvitt nu är i fråga.

Med hänvisning till fjolårets riksdagsbeslut får utskottet avstyrka motionerna jämväl i vad de avser yrkande om utredning av formerna för försäljning till allmänheten av aktier i statliga företag.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,
att motionerna I: 507 och II: 618 icke må föranleda någon
riksdagens åtgärd.

Stockholm den 2 april 1963

På statsutskottets vägnar:

ERNST V. STAXÅNG

Närvarande: se under utlåtandet nr 54.

Reservationer

1) av herrar *Virgin, Per Jacobsson, Edström, Källqvist, Åkerlund, Stax-
ång, Gustafsson* i Skellefteå, *Nelander* och *Palm*, vilka ansett att utskottets
yttrande och hemställan bort ha följande lydelse:

»Den av motionärerna föreslagna försäljningen av statens aktieinnehav
syftar till att öka allmänhetens intresse för aktieförvärv och att vinna en
från demokratisk synpunkt önskvärd spridning av äganderätten. Utskottet,
som delar motionärernas grundsyn, vill därtill framhålla betydelsen av
LKAB:s förankring hos allmänheten. LKAB har ett påtagligt intresse av att
erhålla en tillförlitlig bedömning av företagets skötsel och resultat av det
slag som en sakkunnig och intresserad demokratisk opinion kan ge uttryck
åt. För det statliga bolaget med dess f. n. två aktieägare är det alltså ange-
läget att dess aktier placeras på ett stort antal händer, så att kontakt i möj-
ligaste mån nås med den penningplacerande allmänheten. En introduktion
av LKAB:s aktier på fondbörsen framstår då också som en önskvärdhet i
en nära framtid. Utskottet förordar därför att en försäljning av statens in-
nehav av aktier i LKAB kommer till stånd i den omfattning som föreslagits
i motionerna och i huvudsaklig överensstämmelse med de däri framförda
förslagen. Med hänsyn till önskemålet av framtida börsnotering för aktierna
förordar utskottet, att en marknadsmässig emissionskurs genom Kungl.
Maj:ts försorg uträknas för aktierna vid den tidpunkt då emissionen är fär-
dig att verkställas.

En försäljning av LKAB-aktier till allmänheten kan genomföras jämfö-
relsevis snabbt och efter endast vissa förberedelser av teknisk art. Det är
emellertid dessutom önskvärt att, såsom framhålles i motionerna, möjlig-
heterna och förutsättningarna utredes för en försäljning till allmänheten av
aktier i andra statliga företag, där så kan befinnas lämpligt med hänsyn
till verksamhetens art. Sådana former för försäljning av statliga aktier bör
därvid eftersträvas, att bredaste möjliga spridning uppnås och att garantier
vinnes mot att aktierna samlas på ett fåtal händer. Utskottet erinrar om att
utredningen angående de statliga företagsformerna förklarat sig icke kunna
taga ställning till frågan om försäljning till enskilda av aktier i statliga

aktiebolag. Utskottet tillstyrker alltså den i motionerna föreslagna utredningen.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må, med bifall till motionerna I: 507 och II: 618,

1. besluta att av statens till ca 479 milj. kr. uppgående innehav av aktier i LKAB aktier till ett nominellt belopp av 228 milj. kr. skall erbjudas allmänheten i valörer på 50 kr. per aktie till en marknadsmässig emissionskurs, varvid särskilt tillses att köpare av lägre antal aktier skall äga förtur vid övertäckning och att en bred spridning av aktieköpen bland allmänheten vinnes;

2. besluta, att under budgetåret 1963/64 utbudet av aktier bestämmes till nominellt 100 milj. kr.;

3. bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de förberedelser som emissionen erfordrar, varvid särskilt bör beaktas vad i motionerna anförts i fråga om valordning för bolaget samt om möjligheterna att stimulera allmänheten att disponera överskjutande skatt för placering i aktier i LKAB, utbjudna av staten;

4. i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning av lämpliga former för försäljning av aktier i statliga företag till allmänheten utöver försäljningen av aktier i LKAB, varvid särskilt beaktas att sådana former för aktieförsäljningen ordnas, som garanterar en bred spridning av aktierna bland allmänheten och som kan vara ägnade att främja det långsiktiga sparandet.»

2) av herrar *Ivar Johansson, Bengtson, Svensson* i Stenkyrka och *Eliasson* i Sundborn, vilka ansett

dels att det stycke i utskottets yttrande på s. 1, som börjar med »Med hänvisning» och slutar med »statliga företag», bort ha följande lydelse:

»Under hänvisning till vad som anförts i den vid statsutskottets utlåtande 1962: 36 fogade reservationen nr 2) får utskottet däremot tillstyrka att frågan om försäljning av aktier i statliga företag och därmed sammanhängande spörsmål görs till föremål för utredning.»

dels ock att utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»att riksdagen må, i anledning av motionerna I: 507 och II: 618, i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla att frågan om försäljning till allmänheten av aktier i statliga företag görs till föremål för utredning, varvid särskilt bör beaktas att betryggande garantier skapas för att aktierna icke efter hand samlas på ett fåtal händer.»

3) av herr *Svensson* i Ljungskile.